

arkki

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan liite

Mikkelissä puutteita päihde- ja mielenterveyspalveluissa

Teksti Krista Eskelinen, kuvitus Ilja Karsikas

Kuka tai ketkä Mikkelissä kärsivät tai kaipaavat tukea? Mihin apu- ja tukitoimet tulisi tulevaisuudessa erityisesti kohdentaa?

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan vt. diakoniatyöntekijä **Tiina Korhonen** asetteli silmilleen ”rakkaiden okulaarit” ja tarkasteli Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyössään huono-osaisuuden ilmenemistä Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan toiminta-alueella.

Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa, millaisena huono-osaisuus Mikkelin ja Puumalan alueilla näyttäytyy ja mitä asialle tulisi tehdä. Tutkimus koostui alkukartoituksesta, kaksiosaisesta kyselestä sekä diakoniatiimin sisäisestä työskentelystä.

Tutkimusaihetta kartoitettiin nimenomaan diakoniatyöntekijöiden näkökulmasta, eli esimerkiksi hyvinvointialueen tai kunnan työntekijöiden kokemukset ja ajatukset rajautuivat opinnäytteen ulkopuolelle.

– Huono-osaisuus on laaja käsite, joka kuvaa yksilön vaikeutta elää yhteiskun-

nan jäsenenä toivotun kaltaisesti. Kyse on köyhyyttä laajemmasta hyvinvointivajeesta, jossa puhutaan elintason lisäksi itsensä toteuttamisesta ja sosiaalisista suhteista, Korhonen kuvailee tutkimusaihettaan.

Omaa tutkimustaan varten Korhonen tutustui eri aineistoja ja tilastoja yhdistävään huono-osaisuuden kartastoon, jonka kautta huono-osaisuuden syihin pystyy pureutumaan sekä valtakunnallisesti että postinumerotasolla.

Tämän jälkeen hän teki listauksen erilaisista kirkon diakoniatyön vastuualueista, jotka kattavat diakonista toimintaa laajasti vanhustyöstä kehitysvammaistyöhön ja diakonisesta perhetyöstä päihdetyöhön. Vastuualueita oli yhteensä 21 kappaletta.

Huono-osaisuuden vähentäminen on eri yhteiskunnan toimijoiden tavoite, mutta myös kirkon diakoniatyön syvää ydintä.

– Keskeisin tehtävämme on kohtaaminen ja keskeisin resurssimme aika. Olemme toista ihmistä varten, Korhonen siteeraa professori **Heikki Hiilamoa**.

Kirkko on kuitenkin koko yhteiskunnan lailla muutoksessa. On seurakuntaliitoksia, jäsenmäärä laskee ja väestörakenne muuttuu. Kaikki tämä vaikuttaa seurakuntien taloudellisiin mahdollisuuksiin. Mihin olemassa olevaa resurssia sitten kannattaa käyttää, jotta apu kohdistuu oikein?

Tehokkuusvaatimukset lisäävät nuorten pahoinvointia

Resurssit kohdentuvat opinnäytetyön mukaan mikkeliäisten tarpeisiin näiden neutraalisti tai hyvin. Eniten paukuja kaivattaisiin mielenterveystyöhön.

– Avohuollon käynneissä Mikkelissä oli reilusti mediaanin yläpuolella, valtakunnallisesti sijalla 19. Päihde- ja mielenterveyspuoli nousee myös nuorilla, ja jos sii-

nä vaiheessa asiat lähtevät väärille jengioille, on niitä vaikea kääntää kuntoon aikuisena, Korhonen sanoo.

Yhdeksi juurisyyksi nuorten pahoinvoinnille Korhonen nostaa suorittamisen kulttuurin. Paineet ovat kovat. Pitää olla koko ajan saatavilla – olla läsnä olematta läsnä. Sota luo turvattomuutta, ja koronavuosien eristäytyminen toi omat ongelmansa. Toisaalta nuoria ahdistavat edelleen myös ikuisuusasiat: kuulunko joukkoon, jääkö yksin, näytänkö ja kuulostanko oikeanlaiselta.

– Lapset ja nuoret joutuvat hirmu paljon arvioimaan itseään. Näennäinen yksilöllisyyspuhe piilottaa alleen sen, että yhteiskunta sanoittaa ja suunnittelee nuorille suuret laumat ja ahtaat muotit, joihin tulee pienestä saakka mahtua, Korhonen kokee.

Hänen mukaansa kaikki on niin isoa ja keskitettyä, ettei pysähtymistä tai rutii-

Puhutteleva alttaritaulu

Mikkelin tuomiokirkon alttaritaulu on puhutteleva. Se on **Pekka Halosen** Ristiinnaulittu. Maalaus kuvaa Jeesusta ristillä. Maalausta hallitsee erittäin tummaa taustaa vasten vaalean värinen Kristus ristillä. Myös ristin juurella oleva äiti Maria ja Jeesuksen rakas opetuslapsi Johannes eroavat tummasta taustasta osittain vaalealla vaateuksella. Taivaanrannasta heijastuu haalea valonkajo öistä maisemaa pehmentämään.

Pekka Halonen aloitti **Josef Stenbäckin** tilauksesta taulun luonnostelun keväällä 1896 ja jatkoi sitä Italiassa syksyyn 1897 asti. Tämän jälkeen hän jatkoi työskentelyä kotimaassa. Suurikokoinen taulu valmistui Tuusulassa keväällä 1899. Seurakunta otti sen vas-

taan vuonna 1897 valmistuneen kirkon pääjumalanpalveluksessa helluntaina 1899. Taulun lahjoitti seurakunnalle kauppaneuvos **C.F. Pöndinen**.

Kapea ja korkea maalaus on sijoitettu koristeellisiin goottilaisiin kehyksiin. Se on keskellä ja ylhäällä alttarin takaseinää. Ero sen molemmin puolin oleviin lasimaalauksiin on suuri. Värikkäät lasimaalaukset vievät helposti kaiken huomion. Katse ei helposti pysähdy Ristiinnaulittuun. Ja kun se lopulta pysähtyy, se puhuttelee. Jeesus on kuollut. Äiti Maria on ristinyt kätensä ja hän katsoo alas maahan. Johannes pitää kättä sydämensä kohdalla ja katsoo eteensä lasittunein silmin, näkemättä mitään. Taivaanrannasta heijastuu haalea valonkajo.

Arja Huuskonen

Kirkkoherra, tuomiorovasti

Mikkelissä puutteita päihde- ja mielenterveyspalveluissa

Jatkuu etusivulta

– Esimerkiksi koulumaailma tarjoaa muutoksia todella pienissä aikasyötteissä. Tylsän tavallisia kouluviikkoja ei ole, kun aina on jokin liikuntapäivä, retki tai vierailija. Miten esimerkiksi nepsy-lapset jaksavat tätä hektisyyttä, Korhonen kysyy.

Tilannetta eivät paranna mielenterveyspuolen pitkä hoitojonot ja työntekijäpula. Käyntiä nuorisopsykiatrigille voi Mikkelissäkin joutua odottamaan kuu-kausia.

Ikäihmisiä ei saa unohtaa

Mikkelin ja Puumalan väestörakenteessa myöskään vanhustyötä ei voi ohittaa.

– Mikkelissä on laaja hyvinvointialue, jossa palvelut keskittyvät yhä enemmän. On iso pohdinnan paikka, miten maaseudulla pärjätään ja pystytään liikku-maan palveluiden perässä, Korhonen sanoo.

Toisaalta huono-osaisuuteen liittyvät haasteet eivät näy maaseutualueiden asiakkuuksissa yhtä vahvasti kuin keskusta-alueilla.

– Onko niin, että tarpeet ovat erilaiset ja palveluihin ei hakeuduta vai ollaanko tyytyväisempiä sii-

hen, mitä on tarjolla? Maalla voidaan nostaa perunat omasta pellostaan, mutta ruokakulut voivat nousta toiseen tapaan kaupungissa, Korhonen tuumii.

Ruoka-apu ja taloudelliset ongelmat näyttäytyvät niin diakoniatyön asiakkuuksissa kuin arkityössä. Mikkelin tuomiokirkkoseurakunta tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa, ja seurakunnan eri alueilla järjestetään viikoittain neljä yhteisöllistä ruokailu-mahdollisuutta vähävaraisille.

– Miten hallituksen leikkaukset iskevät niihin, jotka jo kärsivät elintarvikkeiden nousseista hinnoista? Ilmastotalkoissa myös kaupat kiinnittävät enemmän huomiota ruokahävikkiin, mikä on hyvä asia muiden, mutta ei ruoka-avun kannalta, Korhonen sanoo.

– Yhä enemmän joudumme miettimään, kuinka toimimme heikkenevässä tilanteessa. Ketä autamme ensin?

Toivottomuuteen ei kuitenkaan ole syytä. Mikkelissä tehdään resurssien puitteissa jo paljon hyvää työtä. Yhteistyössä resurssit on mahdollista kohdentaa vielä järkevämmiin.

– Tavoitteena on tasalaatuisuus. On yksilöitä, joille ei ole yhtään palveluita, ja toiset melkein kuormittuvat päällekkäisistä tukitoimista. Tiivis moniammatillisuus voisi yhä enemmän yhdistää eri tahojen auttamisprosessit niin, että tietäisimme toistemme kuorituksen.

Seurakunnan diakonian erityispiirre on puolestaan tehdä työtä siellä, missä muut eivät sitä tee.

– Toivo ei myöskään ole meillä takataskussa. Saamme muistuttaa, että vaikka olisi yksin, niin ei kuitenkaan koskaan ole yksin.

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan diakoniatyö antoi vuonna 2023 taloudellisia avustuksia 930 kappaletta.

Kohtaamisia oli kaiken kaikkiaan 16 761 kertaa niin puhelimitse, seurakunnan tiloissa kuin kodeissa. Yleisimmin kohtaamisen syinä olivat taloudellisen auttamisen, terveyden ja ihmissuhteiden kysymykset. Kohdatuista asiakkaista eläkkeellä tai pitkällä sairasjaksolla oli 7117 ihmistä, työttömänä tai lomautettuna 5032 ihmistä ja työssä 2816 ihmistä.

Eräs suomalainen oikeusmurha - Henrik Renqvist (1789–1866)

Kukko ja puhdas oksa – tulkittavissa tuomiokirkon lasimaalauksessa anteeksipyynnön ja arvonannon merkiksi

J o lapsena **Heikki Kukkonen** leikki pappia Ilo-mantsissa saarnaten kylän lapsille kivien päältä. Haave tuli mahdolliseksi, kun kylän pappilaan pal-kattiin rovasti Molanderin pojille kotiopettaja. Köy-hän talon poika Heikki oppi ruotsia ja latinaa, ja tie aukesi Kuopion triviaalikouluun. Hän koki herätyk-sen 1810 lukiessaan jesuiittavaikutteista Dentin kir-jaa *Totisen kääntymisen harjoitus*. Hänelle heräsi ih-mistä isompi huoli omasta ja suomalaisten sielunpe-lastuksesta.

Turun akatemiassa Kukkonen vaihtoi talonpoikai-sen nimensä pappissäätyyn sopivaksi **Henrik Ren-qvist** (puhdas oksa). Hänellä oli ilmiömäinen kyky verkostoitua kirjakustantajien ja -kauppojen, teol-lisuusjohtajien ja uskollisten herätysjohtajien kans-sa Suomessa, Pietarissa, Tukholmassa ja Lontoossa. Opiskeluvuosiin jätti varjon voimakas ahdistus sii-

tä, ettei hän ahkerallakaan rukouksella kelpaa Juma-lalle. Epätoivo sai hänet hyppäämään kylmään Au-rajokeen. Henrikin tultua pelastetuksi, viisas sielun-hoitaja kehotti häntä rajaamaan rukouksen vain aa-muun ja iltaan, muun kirjoittamiseen.

Tervehdyttyään Renqvist aloitti pappina 1817 Lipe-rin seurakunnassa. Hän antoi lohduttoman aikalais-kuvauksen. Taloissa poltettiin laillista viinaa, vain 25 % väestöstä osasi lukea, 50 % talollisista oli juoppoja ja taikausko rehoitti. ”Noidat polttavat yöllä tuliaan kirkkotarhassa ja juopunut seurakunta pitää ääntä jumalanpalveluksissa.” Hän otti käyttöön jalkapuut ja asetti joka kylään koulumestarin ja heränneen tar-kastusmiehen. Lukutaito parani, ja laajat herätykset alkoivat. Kirkkoherra **Peranderia** hän syytti laiskuu-desta.

Välirikko kirkon johtoon syveni. Hän sai syytteen rauhanvalarikoksesta. Porvoon tuomiokapituli, piispa Molanderin johdolla ja senaatin päätöksi-lä, määräsi hänet 1826 Svartholman vankilinoituk-seen saarnaajaksi eli vangiksi. Tuomioon vaikutti koventavasti Venäjän kenraalikuvernööri **Zakrevs-ki**. Kansalaisten liikehdintää pelättiin Pietarissa. Per-he vietti saarella kuusi vuotta, ja yksi lapsista kuo-li saarella.

Renqvist julkaisi 60 teosta ja oli 1800-luvun alun tuotteliain suomenkielinen julkaisija. Teoksessaan Wiinan kauhistus (1835) hän käsitteli alkoholismin ja laillisen viinanpolton ongelmaa kansan parissa.

Hänet armahdettiin 1832. Sortavalan kappalaisena hän jatkoi työtään kuolemaansa asti, ja herätys levi-si laajalle Suomeen, erityisesti Länsi-Suomen rukoi-levaisuuteen. Vapautuneet vangit toivat herätyksen myös Mikkeliin.

Renqvistin kirjallinen vai-kutus näkyi hänen jäl-keläisissään. Lapsen-lapsi **Alvar Renqvist (Reenpää)** oli kustan-nusyhtiö Otavan toi-mitusjohtaja ja Akatee-misen kirjakaupan pe-rustaja.

Lue lisää: www.mikkelintuomiokirkkoseurakunta.fi
Teksti Jyrki Koivikko, kappalainen, kouluneuvos
Kuvat Finna Museovirasto, Hannu Vallas

Diakonian yhteisruokailuissa hävikki muuttuu hyödyksi

Diakoniatyöntekijä Jenni Joki, millainen on työn-kuvasi Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnassa?

Olen Savilahden alue seurakunnan diakonissa, jonka yhtenä työtehtävänä on ympäristötoimikunta. Teen diakonissana kotikäyntejä, päivystys- ja vastaanotto-työtä, pidän erilaisia ryhmiä ja toimin yhteisvastuu-keräyksessä. Olen mukana myös rovakikunnallises-sa päihdetyössä.

Miten ympäristön arvostaminen ja suojeleminen näkyvät diakonian toimialalla seurakunnassa?

Eri tilaisuuksista yli jääneiden ruokien pakastaminen ja jakaminen huomioidaan hyvin diakoniassa. Yli jää-neet ruuat jaetaan diakonia-avustuksina niitä tarvit-seville. Meillä on kasvisruokavaihtoehto huomioitu soppatiistaissa. Ihmisiä tuetaan kestäväen kehityksen huomioimiseen pienilläkin valinnoilla. Muun muassa turhaa tulostamista vältetään.

Kuinka seurakunnan väkeä on ohjeistettu otta-maan pieniä askelia kohti ympäristöystävälli-syyttä?

Kierrättämistä on tuettu. Seurakunnalla on kirpputori. Arjen pienet valinnat ruokakaupassa vaikuttavat. Mah-dollisuuksien mukaan kuljetaan jalkaisin tai pyörällä. Erilaisia tapahtumia on ollut esimerkiksi metsistä sekä lajittelusta. Ympäristöasioita on pidetty esillä eri seu-rakunnan tilaisuuksissa. Kestävä kehitys on tuotu esille esimerkiksi ekopaastoviikolla ja Earth Hourilla.

Seurakunnalla on jo viides ympäristödiplomi, ja se on voimassa vuoteen 2025. Mihin diakonian toimialueella kiinnitetään erityistä huomiota tu-levaisuudessa?

Kaikessa pyritään toimimaan ympäristön kannalta mahdollisimman kestävästi. Diakoniatyössä huomi-oidaan hädänalaisia ja heidän auttamistaan.

Diakoniatyö tukee kimppakyytien ja kirpputorien käyttöä. Ympäristötyö näkyy työntekijöiden asen-teissa: luomakunnan varjelemisessa.

Kuvitus Tuuli Paasonen

Seurakunta striimaa taas

Kotikirkosta striimattuja jumalanpalveluksia on toivottu myös koronasulkujen jälkeen. Kevätkesällä onkin taas mahdollista osallistua kotiseurakunnan jumalanpalvelukseen myös kotoa käsin. Ensimmäinen striimattu messu lähetettiin Kynttilänpäivän perhekirjosta Ristiinasta.

– Lisäksi striimijumalanpalvelukset tehdään palmusunnuntaina, helluntaina ja kesäasukkaiden kirkkopyhänä. Tarkoitus on, että lähetetyksiin voisi osallistua noin 6–10 kertaa vuoden aikana, hallintokappalainen **Henri Koskinen** kertoo.

Seurakunnan YouTube-kanavalle striimatut jumalanpalvelukset ovat saaneet kiitosta siitä, että niihin voi osallistua vaikkapa pidemmän matkan takaa. Palveluun palaamalla pyritäänkin vastaamaan seurakuntalaisten toiveeseen. Striimimessuihin voi luonnollisesti osallistua myös kirkonpenkistä käsin.

Striimimessut sunnuntaisin klo 10:
24.3. Palmusunnuntai – Tuomiokirkko

19.5. Helluntai – Tuomiokirkko

7.7. Kesäasukkaiden kirkkopyhä – Anttolan kirkko

Mitä Lähi-idän kriisin takana?

Arabikevät, Gazan sota, pakolaiskriisi, Isis, Syyria, Afganistan ja Talebanit, terrorismi, Jemenin kapinalliset, uskonnon rooli, Iranin ydinuhka, milloin Israel iskee uudestaan? Libanonin tilanne ja rauhanturvaamisen merkitys.... Koko Lähi-itä kuohuu ja seuratukset tuntuvat kaikkialla, myös Suomessa. Mitä on Lähi-idän kriisin takana?

Aiheesta puhuu Lähi-idän asiantuntija, neljä kertaa rauhanturva- ja kriisinhallintajoukoissa Afganistanissa, Libanonissa sekä Golanilla Israelin ja Syyrian välissä toiminut kirjailija ja rovas-

ti **Teuvo V. Riikonen**. Hän on Parikanniemisäätön toiminnanjohtaja, joka on kirjoittanut 25 kirjaa ja ollut mukana 15 kokoomateoksessa. Riikonen on Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan kirkkovaltuuston varapuheenjohtaja.

Tilaisuus järjestetään torstaina 4. huhtikuuta kello 18–19.30 Mikkelin seurakuntakeskuksen Ristimäkisälissä. Alustuksen jälkeen on mahdollisuus kysymyksiin ja keskusteluun. Tilaisuuden järjestävät yhteistyössä Mikkelin tuomiokirkkoseurakunta ja Parikanniemisäätö.

Pääsiäisen messut, hartaudet ja jumalanpalvelukset

Palmusunnuntai 24.3.
Klo 10 Messu Anttolan ja Haukivuoren kirkkoissa sekä tuomiokirkossa (tuomiokirkolta striimaus srkn Youtubeen)
Klo 13 Messu Suomenniemen kirkossa
Klo 16 Taize-messu Puumalan kirkossa
Klo 16 Hiljaisuuden messu Ristiinan kirkossa
Klo 17 Messu Pitäjänkirkossa

Kiirastorstai 28.3.
Klo 18 Iltamessu Haukivuoren ja Puumalan kirkkoissa sekä tuomiokirkossa
Klo 19 Iltamessu Anttolan, Ristiinan ja Suomenniemen kirkkoissa sekä Pitäjänkirkossa

Pitkäperjantai 29.3.
Klo 10 Sanajumalanpalvelus Anttolan, Puumalan ja Ristiinan kirkkoissa sekä tuomiokirkossa
Klo 15 Jeesuksen kuolinhetken hartaus Haukivuoren ja Suomenniemen kirkkoissa sekä Pitäjänkirkossa

Hiljainen lauantai 30.3.
Klo 23 Pääsiäisyön messu tuomiokirkossa
Pääsiäispäivä 31.3.
Klo 10 Messu Anttolan, Haukivuoren, Puumalan, Ristiinan ja Suomenniemen kirkkoissa sekä tuomiokirkossa ja Pitäjänkirkossa
Klo 15 Messu Otavan srk-talossa

2. Pääsiäispäivä 1.4.
Klo 10 Messu tuomiokirkossa, Himalansaaren kirkossa ja Lamminniemen kappelissa

Lisäksi myös:
Ma 25.3., 26.3. ja 27.3. klo 18 Ahtikirkot tuomiokirkossa
Ma 25.3., 26.3. ja 27.3. klo 16–18 Puumalan kirkko auki hiljentymiseen

URHEILUVÄEN KIRKKOPYHÄ Sunnuntaina 5.5.2024 Mikkeli

Klo 10 messu tuomiokirkossa, palvelutehtävissä urheiluväkeä.

Messun jälkeen urheilun kunnioituskävely, ensin Urheilupuistoon **Eero Lehtosen** patsaalle, josta matka jatkuu Pitäjänkirkon hautausmaalle **Arto Tiaisen** haudalle. Kunnioituskävelyllä osallistujia johdattaa **Heino Lipsanen**.

Kävelyn jälkeen pieni yhteinen jumppa ja yhteiset kirkkokahvit Kirkonmäen srk-talolla. Päivässä mukana myös mm. kirkkohallituksen asiantuntija **Ville Kämäräinen**, jonka tehtäviin kuuluvat erityisesti ulkopuolisuuden ehkäisy ja liikunta- ja urheiluyhteistyö.

TERVETULOA MUKAAN!